

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Vtrum dies nostros natales comessationibus, & computationibus celebrare
non possimus. cap.xii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

otium istud festorum, non ad orandum, non ad
 diuina, & verbum Dei audiendum, aliq; pia
 legendum vel meditandum (cuius rei causa de
 sed ad omnifariam bonorum morum corrupcionem
 gendam, in dies magis magisque impudenter
 dicitans se id animi gratia facere, quasi plane
 tiens cum Platone, qui ob illud ipsum, Deum
 festa sacra instituisse aiebat ^a: Atque ita belle
 perinde in hac re, vt in multis aliis imitatur.
 tantum absuit, vt maiores nostri fecerint, vt etiam
 ipsum audacter eisdē ethnicis vitio dederint, vt
 tulliano ^b, qui de Cæsarium solennibus factis
 Propterea, inquit, publici hostes Christiani, qui
 ratoribus neque vanos, neque mentientes, neque
 rarios honores dicant. Grande videlicet officium
 & choros in publicum educere, vicatim epulas
 tem tabernæ habitu abolere, vino lutum
 teruatim cursitare ad iniurias, ad impudēti-
 nis illecebras, siccine exprimitur publicum
 publicum dedecus? hæccine solennes dies prin-
 cent, quæ alios dies non decent? Qui obseruant
 nam de Cæsaris respectu, si eam propter Cæsarem
 runt, & malorum morum licentia pietas erit
 luxuriæ religio deputabitur. O nos merito dicitur
 cur enim vota & gaudia Cæsari casti, & sobrii
 bi expungimus? cur die leto non laureis postea
 mus? nec lucernis diem infringimus? honesta
 lennitate publica exigente inducere domum
 alicuius noui lupanaris, &c. Non putauit Tertul-
 futurū, vt prædicta in nostros Christianos aliquid
 derēt, qui hoc producto loco ethnicos deridet,
 cheu, venit tēpus, quod illos potius Cæsari, quam
 & Sanctorū eius festa celebrare cōspiciamus. In-
 tur Deus, vt Pōtifices & Episcopi nostri tandem
 stino suo vigori, obseruationi, ac venerationi

^a vt refert Polyd. lib. 6. de ver. inuent. cap. 8.

^b in apologe. aduers. gentes cap. 35.

Vtrum dies nostros natales comessationibus & cōpotationibus celebrare non possimus? C. P. X.

SI quis verò interroget, an dies nostros natales possimus comessationibus & cōpotationibus celebrare? huic respondendū putamus, quod cum

estimationes & computationes iure diuino^a & humano^b non solum clericis, sed etiam laicis prohibitae sunt, illis natales celebrari non posse consequitur. Deinde quia consuetudo ista celebrandi natales, ab ethnicis ad nos traducta videtur; qui sacris, pulte, fritillo, mere, libis, floribus & thure Genio oblati, nec non oppiparis, ac lau- riu conuiujs non sine luxu illos colere solent^c. idcirco ne hos imitari censeamur, ne conuiujs quidem solito lauioribus natalina nostra esse colenda existimarem, maximè hoc misero & calamitoso tempore; quo multi exiit, vel inter haereticos degentes cū beato Iob^d ex- clamāt: Peccat dies, in qua natus sum: dies ille vertatur in tenebras: Non requirat eum Deus desuper, & non il- lustretur lumine. Obscurent eum tenebrae, & umbra mortis. Occupet eū caligo, & inuoluatur amaritudine. Non cōputetur in diebus anni, nec numeretur in men- sibus. Quare non in vulua mortuus sum? quare egressus ex vtero non statim perij? quare exceptus genibus? cur lactatus vberibus? Nunc enim dormiēs silerē, & somno meo quiescerem eum Regibus & consulis terrae. Quare misero data est lux, & vita iis qui in amaritudi- ne animae sunt? Qui expectant mortē & non venit? An- tequam comedam suspiro, & quasi inundantes aequae, sic rigitus meus, &c. his similia. Quem locum Iob D. Am- brosius explicās^e: Conqueritur, inquit, de illa hora in- sperata, vnde in tantā lapsus est miseriam. Nam cogno- uerat, nasci malorum omnium esse principiū: & ideo diē, qua natus est, perire optauit, vt tolleretur origo incom- modorum: & optauit perire diem generationis suae, vt diem resurrectionis acciperet. Et ne quis putet omnes ethnicos in ea fuisse sententia, vt diem suum natalem praescripto modo colerent, eūque morti praesferrent, ad- feram quid Cicero hac de re scribat^f: Iudicauisse Deum dicit, & eum quidem Deum, cui reliqui dii cōcessissent, vt praeter ceteros diuinae et, mortem esse optimum ho- mini. Fertur etiam de Sileno fabella quaedam: qui cū à Mida captus esset, hoc ei muneris pro sua missione dedisse scribitur: docuisse Regem, non nasci homini longe optimum esse: proximum autem, quā primūm mori, qua est vsus sententia in Cresphonte Euripides.

Nam

^a Deut. 21. Pro-
uerb. 23. & 28.
Rom. 13. & 1.
Petri 4.
^b c. 1. c. comef-
sationes. c. nota
oportet. & c.
sin dist. 44. c. d.
crapula. de vi-
ta & hon. der.
c. Alex. ab A-
lexand. Geni-
al. diu. lib. 2.
cap. 22. Polyd.
de rer. inuent.
lib. 6. cap. 7.
^d Iob 3. cap.

^e in tract. de
resurrectione.

^f lib. 1. Tuscul.
quest.

Nam nos decebat cœtus celebrantes, domum
Lugere, vbi esset aliquis in lucem editus,
Humanæ vitæ varia reputantes mala:
At, qui labores morte finisset grauis,
Omnes amicos laude, & lætitiâ exequi,
Clara verò mortes pro patria appetita, nō solum
rhoribus, sed etiam beatæ videri solēt. Quæ
ita sint, magna tamen eloquentia est vtendum, aut
velut superiore è loco concionandum, vt homines
tem vel optare incipiant, vel certè timere desistant.
si supremus ille dies non extinctionem, sed conuul-
sionem adfert loci, quid optabilius? sin autem perire
delet omnino, quid melius, quàm in medijs vitæ la-
bus obdormiscere. Nos verò, si quid tale acciderit,
Deo denuntiatum videatur, vt exeamus è vitâ,
agentes gratias pareamus, emittique nos è custodijs
leuari vinculis arbitremur, vt aut in æternam, & p
in nostram domum remigremus, aut omni sensu
lestiaque careamus. Sin autem nihil denuntiabitur
tamen simus animo, vt horribilè eum diem alius
faustum putemus: nihilque in malis ducamus, quod
vel à dijs immortalibus, v. a natura parente
constitutum: non enim temerè, nec fortuito fati &
sumus: sed profectò fuit quædam vis, quæ generari
leret humano: nec id gigneret aut aleret, quod cum
antlauisset omnes labores, tum incideret in mortem
lum sempiternum: portum potius paratum nobis
perfugium putemus, quò vtinam velis passis peruen-
ceat. Sin resstantibus ventis reijciemur, tamen
paulò tardius referamur necesse est. Quod autem
bus necesse est, id ne miserum esse vni potest? hanc
Cicero. Adhæc, nōnne & ipse Sapiens dixit, diem
tis meliorem die natiuitatis? In hac opinione videtur
& Thracæ fuisse, quibus mos erat in lucem editi
chrymis profsequi, mortuos conuiujs & tripudijs
Trausi, edito infante propinqui circūsedentes cum
ratu commemorabant, quantum calamitatum illi
perferendum vitam ingresso: Contrà defunctum
nem cum lusu lætitiæque efferebāt, recensentes quæ
malis subductus sit. Plinius secundus^d collectis p

^a Eccles. 7.

^b Eras. in Chi-
liadib. adag.
chil. 2. cent. 3.
Prouerb. 49.
^c Herodot. lib.
5. hist. Eras.
^d in præcæm.
lib. 7. natur. hi-
sto.

mis tum natiuitatis nostræ periculis, tum vitæ incommodis, tandem cõcludit: Itaque multi extirpẽ, qui non nasci optimũ censerent, aut quã ocysimẽ aboleri. Quare quã rectẽ nunc faciant Christiani, qui non solum diem natiuitatis, sed etiã mortis, splendidis ac oppiparis contiuuiis, comotationibus, & aliis excessibus celebrant, aliorum esto iudicium. Quæ si moderata essent, tolerabiliora viderentur, nisi in illis parochi aliiq; sacerdotes sepe multa dicerent, facerent, & audirent, præsertim in natalitiis, quæ eorum statui ac ordini non conueniunt.

Si quis verò dixerit clericos & alios Christianos sua natalitia agere, exẽplo Seruatoris nostri IESV Christi, & S. Ioannis Baptistæ, quorum natiuitates solennibus festis sancta Ecclesia Catholica celebrat: Vtinã omnes Christiani, & præcipuẽ clerici, suos natales sic celebrarent, quemadmodum sancti Patres ac Doctores docuerunt, Christi, & Ioan. Baptistæ natiuitates decorandas & celebrandas esse. Et vt è multis aliquot adferam, ac ostendam quomodo illorum natiuitates coli debeant, in primis accipite quid D. Augustinus de Christi natiuitate sermonem faciens, dicat: Licet nos omni tempore bonis operibus ornatos ac splendidos esse conueniat, præcipuẽ tamen in die natalis Domini. Certè si rex terrenus, aut quicumque paterfamilias ad suum natalitium inuitaret, qualibus vestimentis studeret ornatus incedere, quã nouis vel nitidis, quã splendidis, quarum nec vetustas, nec vilitas, nec aliqua foeditas oculos inuitantis offenderet? Tali ergo studio inquãtum præuale Christo auxiliante contende, vt diuersis virtutum anima tua composita, simplicitatis gemmis, & sobrietatis floribus adornata, ad solennitatẽ Regis æterni, id est, natalem Domini Saluatoris cum secura conscientia procedat, castitate nitida, charitate splendida, elemosynis candida. Ideo etiã ab omni inquinamento ante eius natalẽ multus diebus abstinere debetis. Quotiescumque natalem Domini, aut reliquas solennitates celebrare disponitis, ebrietatem ante omnia fugite, iracundiæ quasi bestię crudelissimæ repugnetis, odiũ velut venenum mortiferum de corde repellite, &c. D. verò Grego-

a in Dominica
1. Aduent.

b Homil. 8.

Gregorius a, Natus, inquit, in præcipio reclinatus, deles omnes, videlicet sancta animalia, carnis ingenio reficeret: ne ab æternæ intelligentiæ pabulo remaneret. Quid autem est quod vigilantibus pabulis angelus apparet, eosque Dei claritas circumambit, nisi quod illi præ cæteris videre sublimia merentur. Fidelibus gregibus præesse sollicitè sciunt? Dumque piè super gregem vigilant, diuina super eos gratia gurgius coruscat. Curemus ergo, fratres charissimè, nos immunditia polluat, qui in æterna præterita Dei ciues, & angelis eius æquales sumus. Vnde moribus dignitatè nostram, nulla nos luxuria nulla nos turpis cogitatio accuset, non malitia non mordeat, non inuidiæ rubigo consumat, non clamor fiet, non ambitio per terrena oblectamèta dilatata ira inflammet. Dij etenim vocati sunt homines. De ergo tibi, o homo, contra vitia honorem. Dum propter te factus est Deus homo, qui viuit & regnat in secula seculorum, amen. Cur autem, & quomodo letiuitate Domini nobis lætandum sit, multis e gregum monibus explicauit D. Leo Magnus, in quorum sermone sic ait: Saluator noster, dilectissimi, hodie natus celebramus. Neque enim fas est locum esse tristitiam. Talis est vita: quæ consumptio mortalitatis timor erit nobis de præmissa æternitate lætitiâ. Nulla huius alacritatis participatione fecerunt: vna lætitiæ communis ratio est: quia Dominus noster creator, mortisque destructor, sicut nullum à reatu reperit, ita pro liberandis omnibus venit. Exultamus, quia appropinquat ad palmam: gaudeat peccator, quia inuitatur ad veniam; anime tur gentilis, quia inuitatur ad vitam. Dei namque filius secundum plenitudinem temporis, quam diuini cõsilij inscrutabilis altitudo posuit reconciliandam auctori suo, naturam generis assumpsit humani; vt inuictor mortis diabolus per quem quam vicerat, vinceretur. Agamus ergo, dilectissimi, gratias Deo Patri per filium eius in Spiritu sancto, propter multam charitatem suam, qua dilexit nos, qui servus est nostri; & cum essemus mortui peccatis, conuincit nos Christo, vt essemus in ipso noua creatura.

nouamque figmentum. Deponamus ergo veterem hominem cum actibus suis, & adepti participationem generationis Christi, carnis renūtemus operibus. Agnosce o Christiane dignitatem tuam, & diuinæ confors factus natura, noli in veterem vilitatem degeneri conuersatione recidere. Memento, cuius capitis & cuius corporis sis membrum. Reminiscere, quia erutus de potestate tenebrarum, trāslatus es in Dei lumen, & regnū. Per baptismatis sacramentum, Spiritus sancti factus es templum. Noli tātum habitatorem prauis de te actibus effugare, & diaboli te iterum subijcere seruituti, &c.^a

Pulchre admodū, & expressè instituti nostri sententiam à D. Bernardo confirmatam inueni, qui in aduentu Domini de ipsius natalis solennitate verba faciens^b. Quante inquit, insania, vt post tanti Regis aduentum, alius quibilibet negotiis homines velint seu audeant occupari; & non magis omissis omnibus, soli eius cultui vacent, nec in eius præsentia cuiusquam meminerint cæterorum? Quorum secularis est mens & vita, memoriam hanc etsi celebrant, sine deuotione & affectione dies istos arida quadam consuetudine obseruāt. Denique, quod damnabilius est, ipsa quoque inestimabilis huius dignationis memoria datur in occasionem carnis, vt videas eos tanta sollicitudine diebus istis vestrum gloriam, ciborum parare delicias, ac si hæc & humilimodi quærat in natiuitate sua Christus; & ibi suscipiatur dignius, vbi hæc accuratius exhibetur. Sed ipsum audi dicentem: Superbo oculo & insatiabili corde, cum hoc non edebam: quid tanta ambitione vestes paras in natalem meum? Detestor ego superbiam, non amplector. Quid tanta sollicitudine ciborum copias reponis in tempus illud? Damno ego carnis delicias, non accepto. Planè insatiabilis es corde tanta parans; & ex tam longo: nam corpori vtique & pauciora sufficerent, & quæ possent opportunius inueniri. Ceterans ergo aduentum meum, labiis me honoras, sed cor tuum longè est à me. Non me colis, sed Deus tuus venter est, & gloria in confusione tibi. Infelix omnino, qui voluptatem corporis, & secularis colit gloriæ vanitatem. Beatus autem populus, cuius

^a De hac Christi natiuitate lege Chrysost. Hom. & oratio. de B. Philogonio. Cypria. de eadē sermo. Bernard. sermo. de eadem & eiusdē vigilia. b in sermo, de aduent.

^c Psal. 102.

cuius est Dominus Deus eius. Fratres nolite emulari in malignantibus, neque zelaueris facere iniquitatem. Intelligite magis in nouissima conueniamini eis ex animo, & orate pro eis, qui occupati sunt in delicto. Hæc enim faciunt miseram ignorantiam Dei habent. Nam si cognouissent Dominum gloriæ tanta aduersum se insania precarentur.

Porro, qui exemplo D. Ioannis Baptista se suos celebrare dicunt, audiant, quæso, quid ipse patronus concionetur^a. Ego vox clamantis in deserto dirigite seu parate viam Domini, rectas facite vias eius. Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum celorum. Genimina viperarum, quis ostendit vobis fructus à ventura ira? facite ergo fructus dignos pœnitentiæ. Iam enim securis ad radicem arboris posita. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum auellitur, & in ignem mittetur. Qui habet duas pedes non habenti vnâ: & qui habet escas, similiter auellitur. Multa quidem & alia exhortans euangelizabat. Ipse autem Ioannes habebat vestimentum de camelorum, & zonam pellicæam circa lumbos. Quod autem eius erat, locustæ & mel syluestre. Dicit Chrysostr. super præmissis egregium sermonem.

inter alia inquit^b; Venit Ioannes, nihil aliud habebat, quàm vt illos ad peccatorum suorum cognitionem adduceret. Hoc illius etiam habitus ipse ostendit, qui ad compunctionem, ac pœnitentiæ congruebat. Hæc quoque prædicationis eius verba declarant. Nihil aliud aiebat, quàm, facite fructus dignos pœnitentiæ. Illi impræparata mensa, & facilis amictus, & huiusmodi facilius amictu. Neque enim vel tecto indignum lecto: non mensam vel aliqua huiusmodi requirit. angelica quadam vita mortali in carne respicit. Propterea etiam vestimentum de pilis camelorum habuit, vt habitu quoque ipso mundi contemptum demonstraret. suadens cæteris nihil cum terra habere commune. Quod ad priorem nobilitatem reuerti. Quod qui de ipso loquitur, exiistis videre in desertum, hominem molle

^a Mat. 3. Luc. 3.
 40. c. hæc aut. 6.
 23. q. 4. Mar. 1.

^b Homil. 10. in
 Matt. 3. in
 oper. imperf.

^c Matth. 11.

flumen indutum? Ecce qui mollibus vestiuntur in
 domibus regum sunt. Si vero ille in omni vitæ ratione
 mundissimus, cæloq; ipso clarior, & prophetis celsior,
 quo nullus hominum maior fuit, qui que tanta apud
 Deum familiaritate gaudebat, ad omnem tamē patien-
 tiam durabat laborum, satis altè deliciarū fluxa despi-
 ciens, atque ad omnem se vitæ rigorem coartās; quam
 nos satisfactionē adferre poterimus, qui post tot Chri-
 sti beneficia, postq̄ mille nostrorum onera peccato-
 rum, ne minimam quidem partem illius castigationis
 imitamur: sed comestationibus, & potationibus dediti,
 ac peregrino odore fragrantés, vel potius scetentes, ni-
 hilque à theatralibus feminis discrepantes, ac nosmet-
 ipsos concruantes vndique, ac vndique relaxātes, in præ-
 dam diaboli præparamur. Hunc igitur etiam nos stu-
 deamus imitari, & omnem luxuriam ac temulentiam
 relinquentes, ad preciosiorem vitam nos vndique coar-
 temus. Abstīnamus ab hac fluida, dissoluta q̄ue vita. Ne-
 queunt enim omnino, nequeunt aliquando in vnum &
 confessionis lachrymæ & corporis conuenire voluptas.
 Et hæc nos doceat beatus Ioānes, & cibo suo, & habitu,
 & habitaculo, &c. quæ licet pulcherrima breuitatis stu-
 dio omittenda duxi. Nunc quid D. Bernardus in illius
 natiuitate concionatus sit, subiiciam: Hic Ioānes, quo
 nullus maior in natis mulierum, innocentissimum illud
 corpus sic castigat, sic extenuat, sic affligit: vos indui
 festinatis bysso & purpura, & splendide epulari? heu
 hic est presentis totus honor dici, hæc Baptistæ reueren-
 tia tota: hæc natiuitatis eius prophetata quondā lætitia
 est? Cuius enim memoriam agitis, o nimis delicati cul-
 tores, cuius celebratis natalem? Nonne illius, qui in ere-
 mo fuit hirsutus veste, confectus inedia? Quid exillis
 in desertum videre filij Babylonis, arundinem vento
 agitatam? Quid igitur? hominē mollibus vestitum? nu-
 tum mollibus? In his nempe tota versatur hæc vestra
 celebritas, in popularis fauoris aura festanda: in gloria
 veltum, & voluptate ciborum. Sed quid hæc ad Ioan-
 nem? Neque enim Ioannes fecit sic, aut talibus vnquam
 potuit delectari. Multi, (ait angelus *) in natiuitate eius
 gaudebant. Verum id quidem, multi in natiuitate eius
 gaudent:

a Luc. 7.

P

gaudent:

gaudent: & paganis ipsis (vt audiuius) lata est be-
lennis. Illi celebrant quod ignorant, sed non ita de-
runt Christiani. Nunc verò & ipsi in hac B. Iohannis
ptista natiuitate gaudent, sed vtinam de natiuitate
de vanitate. Gaudemus intus, & non sub sole, sed
a 2. Corin. 6. Apostolum *, tanquam tristes propter humili-
grauitatem: semper autem gaudetes propter inter-
consolationem. Gaudeamus, dilectissimi, in nati-
Iohannis, & gaudeamus de ipsa natiuitate. Ille erat
ardens & lucens. Gaudeamus in feruore eius ad
tionē; gaudeamus in lumine, non tamē ibi manē-
vt in lumine eius videamus lumē. Lumen vni-
quod nō est ipse, sed cui testimoniū perhibet ipse.
damur ad pœnitentiā, fratres, interrogemus con-
nostras, & animemur ad vltionē exigendā de
horrendū possumus euadere iudiciū Dei viuētis.
quid verò minus est feruoris, humilitas supple-
confessionis. Fidelis est Deus si confiteamur im-
nostras, si miseras nostras exponamus, si nō ex-
infirmittates nostras, dimittet nobis peccata nō-

Rursum idem Bernardus alterū de natiuitate
Baptistæ sermonē faciens. Considerandū, inquit,
dignitate præpolleat natiuitatis huius celebrā-
tio, quātamque gratiam in oculis Ecclesiæ ponat
uenire. Nullius hominis natiuitatē, præter Iohannis
authoritatis arcē recepit Ecclesia, huius istius ex-
ne seruata. Nouit enim, quia melior est dies mor-
natiuitatis; & quod ortus hominū tristitia com-
Inde est quòd diē mortis martyrum, nō natiuitatis
lennizat Ecclesia: mortē tamē illorū natalitiū
mine nominās, quibus factus est de morte nati-
enim cœperunt de morte nasci ad vitā, cum vitā
fuerunt pro vita. Porrò quāta sublimitas in cō-
ne fuerit, non est currētis linguæ volubilitate
dum, sed euāgelicæ dignitatis comprobandū est.
b Mat. 3. et 11. Rigida vestis et durissimis hispiditatibus cōtexta
re squalifero corpus afficit patriarchæ; carnis
rimam immatura restrictio disciplinæ feritate
teneros artus, & sacratori spiritui superfluos, con-
quassat longitudo martyrij. Cibus autem eius

erat? Non queruntur perdices, fassani, seu alia aues: nō per totam curritur regionē, vt patriarchalis stomachus impletur: sed erat esca eius locusta & mel syluestre. Cœli rorē pascitur, & animalis vilissimi satiatur edulio, nihilq; coctū accepit ieiunātis austeritas. Castigato vētri, & diuturna maceratione distēto, ignota fuit varietas ferculorum, nec introiuit in os eius, quod gulam alliceret, suffarciret ventrem, stomacho blandiretur.

At, quia verisimile est, nullos hāc literalē viuēdi rationem D. Io. Baptistā nūc velle imitari, adferā aliā ex Innocētio faciliore, quā omnes salutis suæ studiosos, spero libenter amplexuros. Multi, inquit, gaudēt in natiuitate Iohānis secundū tropologiā, vniuersi videlicet, qui nascētē in se Dei gratiā cū mētis hilaritate suscipiūt, & conseruant. De qua dicebat & orabat Psalmista^b: Redde mihi lætitiā salutaris tui, & spiritu principali cōfirma me. Iohānes enim interpretatur Dei gratia, quæ per alleiū concipitur. Et multi in natiuitate eius gaudent, videlicet omnes boni, qui proximo suo cōgratulantur in bono. Propter quod veritas dicit^c, luceat lux vestra corā hominibus, vt videntes opera vestra bona, glorificent patrem vestrum, qui in cœlis est. Est ergo summo opere prouidendū, vt qui gaudemus exterius in corpore, gaudeamus intus exultantes in mēte: Non est autē impijs gaudere dicit Dominus^d: nec est pax ossibus meis à facie peccatorum. Quocirca purgemus animas nostras à maculis peccatorum, vitiorū, vt tāta solennitatis gaudiū digne celebrare possimus: ne forte simus ex illis, qui lætātur cū malefecerint, & exultāt in rebus pessimis: & tenent tympanū & citharā, & gaudēt ad sonitū organi, sed in pūcto ad inferna descēdunt.

Si quis verò obijciat, D. Augustinū diem suū natalē p̄uadio celebrasse: Fateor, sed sicut ipsemet scripsit^e, teni, vt ab eo nihil ingenij impediretur. Verū diligēter à ledore illic animaduerti cuperē, quos se cōiuuas habuisse cōmemoret, & quo studio ac intētionē eos inuitauerit: nō ad indulgendū genio, nō ad curandū cutē, sœcūdos euacuandū calices, potandū haustus equales, comedēdas placētas, pastillos, artocreata, & alia his similia delicata & oppipara fercula, sed ad tractādū & disputādū omni cū sobrietate, modestia, ac pietate de vita bea-

a *serm. 7. de nat. Io. Baptistæ.*

b *Psalm. 50.*

c *Matth. 5.*

d *Psalm. 37.*

e *in lib. de vita beata.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a lib. 1. tract.
cap. 2.

b cap. 127.

de qua tunc librum suum, quem de illa scripsit, illi
disputatione compleuit, quemadmodum ipse restat
reliquit*. Quod si hoc modo Canonici & alij eccle-
stici suos iam celebrarēt natales, profectō illos appro-
laudarem, nec tam prolixum hac de re scribendū
uisssem laborem. Deinde quod D. Augustinus natus
suum celebrauerit, & aliis, ut hoc ipsum in spiritali
dio facerent, docuerit, propter sui temporis hære-
fecisse videtur: qui sustinebant, non esse bonum nati-
idcirco natiuitatem nostram non colēdam. Quam
nionem ipse longa disputatione refutat in libro
uersis quæstionib^{us}. Vbi inter alia dicit; Certe
homo gaudet cum fuerit Dei dignationem adeptus
meliorari se credit, dum sacramentū creatoris
quod utique non assequeretur nisi natus: quia
natiuitatis, cognitio est veritatis. Et si ecclesia cele-
bantur Hierosolymis, id est, dedicationis tempore
agebatur festiuitas: quanto magis ipsius hominis
brandus natalis est, qui magis templum Dei esse
etiam ad agendum Deo gratias manibus templo
fabricatum. Melius est enim templum corpus
quia hoc Dei opere, illud verò humano labore con-
ctum est: & hoc sub spe æternitatis est, illud presen-
tis. Itaque qui Deo instituyente natum se nouit, gra-
tias agat, cognitum habens mysterium eius, debet
natali suo gaudere, videns profectū esse natiuitatis.
Verè autem nasci illi non debuerunt, qui creatoris
relinquentes gloriam eius aliis deputant: hominum
natiuitas proficit ad pœnam, sed non natiuitas
incurrit, sed voluntas. Itaque non video eos be-
mines, quia nati sunt, sed quia malè conuersi sunt.
Promissum est regnum cœlorum natis bonè agentibus
ut neque natiuitas proficit malè agenti, neque
possit bonè agenti. At respondetur è contra: Si
natiuitas, cur renascimur? Non renasceremur, nisi
esset natiuitas. Renasci enim renouari est, & qui
uantur, instaurantur. Non ergò accusat renatiuitas
natiuitatem, sed reformat. Et quod reformatur, ab
initio institutum probatur. Hæc ille.

D. Ambrosius ad Felicem Episcopum Com-

scribens, quomodo natalem suum, non lautis ac delicatis conuiujs & cōpotationibus, sed pijs orationibus & meditationibus in ecclesia celebrare debeat, egregiè instruit, atque inter alia dicit: Natalem tuum prosequemur nostris orationibus, & tu nostri in tuis votis non obliuiscaris. Te noster spiritus comitabitur, tu quoque cum ingredieris secundum tabernaculum, quod dicitur sancta sanctorum, facito nostro more, vt nos quoq; tecum inducas cum spiritu. Adolens aureum illud thymiamamentum, nos ne intermiseris. Ipsum est enim quod in secundo tabernaculo est, de quo plena sapientiæ oratio tua, sicut incensum, dirigitur ad cœlestia, &c. Episcopis lectu dignissima.

a epist. 5. lib. 1.

Postremò D. Ioan. Chrysostomus erudiens nos quomodo dies Dominicus & natalitia nostra à nobis celebranda sint. Iam, inquit, si nos natalitia celebramus, & multi libertinorum etiam eos dies, in quibus libertate donati sunt in magno habent honore, ita vt alij venerando tempus, conuiuia faciant, alij multa munera largiantur: quanto magis nobis dies ille obseruandus, què si quis natalitium totius humanæ naturæ appellet, haud abstrahat. Perditi enim eramus, & inuenti sumus: mortui eramus & reuiximus: inimici eramus, & reconciliati sumus. Spirituali autem honore hunc diè venerari oportet, non conuiuando, non vinum profundèdo, non ebrietati choreisque vacando, sed indigentes fratres liberalitate facili iuuando.

b in Hom. de elemos.

De Calendarum Ianuarij & Vigilia earundem ritu ac cultu.

CAP. XIII.

PORRÒ, quia Calendas Ianuarij, earumque vigiliam, cōuiujs, compotationibus, strenis, tripudijs, cantilenis & alijs ad gentilium imitationem, ritibus coli & obseruari vidimus, quid de illarum celebratione & obseruatione sancti Patres statuerint & docuerint Christianis faciendum esse iam dicemus. Inprimis à S. Zacharia Papa statutum legitur: Si quis Calendas Ianuarij ritu paganorum colere, vel aliquid plus noui facere propter nouū annum, aut mensas cum lampadibus vel epulis in domibus preparare, & per vicos

c Polyd. de rer. inuent. lib. 5. cap. 2.

d c. si quis. 26. q. 7. Calendas Iann. ritu gentili nō colend.

P ij & pla-